

Ročník XV

září 2006

číslo 9

Jaro, léto, podzim

Jaro;
na louce divoké dívky v davu –
hejno přepestrých pávů...

Léto;
Stáda oveček táhnoucí svahem –
perly v náramku drahém...

Podzim;
Zralá pláň ovsa nepožatá –
zářící pláštěv zlata...

Tibetská lidová poezie

ňvodem

Oceňuji, že německý spisovatel Günter Grass přiznal, že byl v mládí členem SS. Dost pozdě, ale přece jen. Jiní o svých chybách vytrvale lžou, dokonce se vysmívají.

Stále se objevuje příliš mnoho politiků, úředníků a soudců, z kterých nám je špatně. Kdyby „vyhledávání“ advokáti stihli hájit více obžalovaných, zjistili bychom, že se u nás lumpárny nedějí. (Článek k procesu sbormistra Kulínského uvádíme kvůli poučení, co znamená sexuální zneužívání.)

Krádeže měděných žlabů došly i k nám. Někdo ukradl svody od žlabů orlického a kunčického kostela. Za těžkých podmínek opravujeme nejcennější stavby naší země. Zákonodárci jsou neschopní; nevrátili ukradený majetek, z kterého se údržba kostelů hradila, neumí uhlídat zloděje, kteří do sběrný kovů nebo bazaru přinesou svůj lup. Znechucují a zraňují nás na duši zločinci i zákonodárci.

Léto bylo krásné, těšíme se z řady pěkných mladých lidí, kteří slouží druhým. Do sytosti si užíváme hledání, čištění, krájení, sušení, vaření, smažení, dušení a požívání hub. Vydařily se nám naše slavnosti. V novém školním roce se zase něco naučíme. „Tak už rozeznám letní dub od zimního“, pravil jeden otec. /v

IMPULS Z HOSPODY

Jedete Kunštátskem. Nelze nezpomenout na Halasovu poemu „Já se tam vrátím“. Po silnici z Olešnice do Letovic si takřka nepovšimnete kapličky ve Vřesicích. Není na kopci, ale pod silnicí. Tohle místo neurčil žádný zbožný sen, ani se tu nikdo nezjevil. To rozhodli v noci podroušení místní furianti, když se jim kdosi v hospodě posmíval, že jejich ves nemá ani kříž, natož kapličku. Jsou ale Vřesice vůbec nějaká ves? Napočítáš stěží 10 domků; kde jsou ty ostatní? A přece dost rukou na to, aby si stavbu postavili vlastními silami. Naštěstí již ve svobodné zemi...

Ochotná duše nám otvírá vstup do kaple. Každé okno jiné velikosti; nemají všichni stejné otevřeno pro Světlo... Střecha podobná středověkému kloboučku. Zvon se ozval poprvé – při úmrtí architekta této kaple... Upoutá nás nezvyklé zasvěcení: svatá Monika! Proč právě ji připomíná tato stavbička? Na barevné vitráži najdeš odpověď: slzy zármutku a obav o syna, divoce žijícího Augustina,

**Zbabělost je, když víme,
co máme udělat a neuděláme to.**
Kung-Fu-C'

**Není podstatné, zda věříme v Boha,
ve vztah, v budoucnost
či v cokoliv jiného.**
**Důležité je, že to, v co věříme, nás dokáže
proměňovat a tím nám otvírá nové
možnosti pro další život.**
**Podstatné zde je věřit v dobro a lásku,
jinak nám jakákoliv víra může otevřít
i bránu do pekel.**

prostupují přes Ježíšovo Srdce a mění se v slzy vděčné radosti: Augustin změnil svůj život! Tahle kaple by se mohla stát poutním místem pro zarmoucené otce a matky, jejichž děti jdou pochybnou cestou... Nedaleko, asi jen 6 km odtud, uhání po trati Pendolino, jakoby nechtělo mít nic společného s klidem a pokorou tohoto kraje.

Jan Rybář

Foto: Karel Mašek

CO SE MŮŽEME NAUČIT OD POČÍTAČE A OD JEŽÍŠE

Zmáčkneme-li, úmyslně nebo omylem, tlačítko počítače „odstranit“, počítač se nás zeptá: opravdu chceš tento text odstranit?

Prohlásí-li matka ve vzteku o svém dítěti: „přetrhnu tě jako hada“, i její dítě ví, že to nemyslí doslova. Ale uslyší-li matka z úst jiné ženy o svém dítěti stejná slova, bude rychle zkoumat, v jaké vážnosti to bylo řečeno a co se stalo.

V soužití s druhými se dostáváme do sporu, nedorozumění nebo střetu, někdo se nás dotkne nebo zraní. Někdo nám třeba něco provedl, nebo si myslíme, že provedl, nebo proti někomu něco máme, nebo někdo má něco proti nám.

Ježíš nám dal moudrou radu, jak se máme v těchto případech zachovat. Pozval nás mezi své přátele a do rodiny božích synů a dcer (uspořádání vztahů svých učedníků říká boží království). Navíc si nás vybral za tvůrce pokoje. Proto nám říká: „Běž za tím druhým. Mluvte o tom, co se stalo. Snaž se vyladit na jeho myšlení, ptej se, zda a jak to řekl, udělal nebo myslel. Každý má právo, aby byl druhým vyslechnut, každý má právo na svou obhajobu.“

V rozhovoru můžeme zjistit, že ten druhý proti mně nestojí, jen uvažoval jinak než my (to se často stává mezi mužem a ženou). Řekl-li někdo z nás něco neuváženě, může své tvrzení zmírnit, odvolat, uvést na pravou míru, vysvětlit. Takovéto vyřikání nejde s každým. Nemá-li někdo dobrou vůli, nikdo s ním nehne. Ale v božím království (do kterého jsme vstoupili křtem) tato pravidla platí.

Vážíme si přímého a milosrdného jednání Boha s námi. Vážíme si druhých, když se o nás zajímají a nepodsouvají nám zlé úmysly. Stejná pravidla jsme přijali pro naše jednání s druhými. Ježíšova slova: „Království boží je mezi vámi“, platí natolik, nakolik stojíme jeden o druhého, zajímáme se, jak se druhému daří, co jej trápí, čím žije a co si myslí. Ještě dnes se nám dělá špatně, když vzpomene na nespravedlivé komunistické samosoudce, soudící jen na základě udání. Obžalovaný se často nemohl hájit a obhájce býval nastrčenou figurkou. I ve starém pohanském Římě platilo: „Nechť je slyšena druhá strana“.

Ježíš ví, že první vyřikávání sporu se nemusí pokaždé povést. Někdo neumí ještě přiznávat chyby nebo je energičtější.

Proto Ježíš říká: „Nedomluvte-li se sami mezi sebou, vyberte si dva nebo tři lidi (kteří jsou pro vás autoritou a žijí podle Ježíšových pravidel) a pozvěte je k druhému kolu vašeho

ho sporu. Znovu před nimi proberte váš spor a poproste je o nestranné posouzení.“

Ani druhé jednání se nemusí povést. V takovém případě Ježíš vyzývá k jednání třetímu. Pokud se zjistí vina, kterou provinilec nechce přiznat, vylučuje se provinilec svou zatvrzelostí z rodiny boží. „Přestaňte s ním mluvit“ (to je účinný trest).

Často tak nejednáme. Nejsme na to zvyklí. Nepřijali jsme ještě tato Ježíšova pravidla. Nelišíme se od naší nekřesťanské společnosti (na kterou nadáváme), ve které je chráněn provinilec a nedbá se o spravedlnost pro poškozené. Kdekdok se ohání svými právy, ale k povinnosti se nehlásí.

S podvodníkem, zlodějem, násilníkem a svévlníkem se slušný člověk nebaví, nepodává mu ruku a nesedá si s ním ke stolu. Nelze se tvářit, že se nic neděje, když se něco špatného děje.

Ježíšovi neprávem „spravedliví“ vytýkali, že sedává s hříšníky. Nikdy nemlčel ke zlu. Přišel je uzdravit, ale vedl je ke změně života a zval je do božského království – do spo-

Foto: Zdeněk Habr

lečnosti, ve které panují jiná pravidla než ve světě. Pokud stáli o Ježíšův životní styl, směli vstoupit.

My si ovšem často lacině hrajeme na Ježíše. Nevšímáme si jeho způsobu jednání, býváme zbabělí vůči násilníkům, mlčíme ke zlu a hrajeme si na spasitele. K odpuštění může dojít jen po přiznání chyby a snahy po nápravě.

Bůh nám ochotně nabízí pomoc s tím, co nejsme schopni sami napravit. Nikomu se netrhá hlava, už víme, že s každou chybou a proviněním se dá něco dělat.

Přiznat chybu není slabostí, omluva je výsledkem úsilí o spravedlnost (to ani nejsou speciální křesťanské ctnosti.)

Mlčení ke zlu je proviněním, lhovostí, hostejností je hříchem, promlčení může být špatné,

Když tvůj bratr zhřeší, jdi a pokárej ho mezi čtyřma očima; dá-li si říci, získal jsi svého bratra. Nedá-li si říci, přiber k sobě ještě jednoho nebo dva, aby „ústý dvou nebo tří svědků byla potvrzena každá výpověď“.

Jestliže ani potom neuposlechne, oznam to církvi; jestliže však neuposlechne ani církve, ať je ti jako pohan nebo celník.

Mt 18,15-17

Přinášíš-li svůj dar na oltář a tam se rozpomeneš, že tvůj bratr má něco proti tobě, nech svůj dar před oltářem a jdi se nejprve smířit se svým bratrem; potom teprve přijď a přines svůj dar.

Mt 5,23-24

„zametání pod koberec“ nevede k uzdravení a nápravě.

Prohlásit: „Odpouštím ti“, bez pravidel, které Ježíš uvádí, bez procesu vyřikat si spor, by mohlo být laciné.

Mohlo by být povyšováním se nad druhého – já jsem milosrdný. Zároveň bych mohl dru-

hého nespravedlivě odsoudit jako provinilece. Vyjasníme-li si, jak to bylo, není možná co odpouštět, nebo něco v menší míře.

Odpustit lacině druhému může být nebezpečné. Nemám mlčet ke zlu, mohl bych kazit druhého. Nezachráněné zranění může mít zlé následky.

Usmířit se, je víc než jen odpustit. Biblický šálom (pokoj) znamená soulad, harmonii s Bohem, s druhými a se sebou, přátelství, spravedlnost, pravdu, dokončenost, úplnost a samozřejmě i odpuštění.

Leckdy jsme zažili bezpráví v zaměstnání, na vojně... Tam mívá hlavní slovo šéf nebo velitel.

Na vojně nadřízený rozkázal: „Mlčte!“ a nesměli jsme říci ani slovo.

Ježíš buduje své království podle modelu rodiny.

Nedávno jsem psal, jak to vypadá, když jde jezuita na koberec před papeže. Doprovází jej generál jezuitů. To má svou váhu. Žádná strana sporu se jen tak nemůže chovat povýšeně nebo nespravedlivě.

Mezi Ježíšovými přáteli je samozřejmý zájem o druhého: „Jak se máš, jak jsi to myslel, proč toto říkáš?“

Porozumění je krásné, i když pracné. Nemáme jej v kapse, teprve o něj usilujeme. Proto si při Večeři Páně znovu a znovu podáváme ruku na znamení: „Já s tebou chci jednat tak, jako bys s tebou jednal Ježíš a já se k tobě chci chovat, jako bych se choval k Ježíši. Ještě to neumím, chci se o to znovu pokoušet, věříš mi to?“

lv

Upravené vyznání Remonstrantů

Vyznáváme, že naše naděje nepocházejí ze zápisu našeho jména v církevní matrice, ale z úžasu nad tím, co dostáváme. Náš osud je spojen se vším, co je a co žije. Naše bytí se nenaplnuje tím, co vidíme a co máme, ale tím, co je nekonečně větší než můžeme pochopit. Věříme v Ducha, (marně) toužícího spojit rozdělené lidstvo, v Ducha, který umí nadchnout člověka pro vše svaté a dobré, aby pak chválil slovy i skutky Boha. Věříme v Ježíše Krista, Boží Tvář, která je k nám obrácena v lásce, ale i se znepokojením nad námi. Věříme ve Věčného; v Pramen všeho bytí, Dárce svobody a řádu, zvoucího nás k nepopsatelné budoucnosti. Hříšní a slabí, doufající v Boží trpělivost, jsme povoláni být Církví – znamením naděje pro svět lidí. Určení k životu, ke smrti a zmrtvýchvstání do Radosti, kterou bude ON sám navždy, ON, všechno ve všem. Jemu sláva, chvála a díky nyní zde, i TAM na věky. Amen.

Jan Rybář

... TVOJE JE ČEST A SLÁVA ...

Když se běžný katolík modlí, pak nejčastěji záměr té modlitby, smysl a cíl, je prosba v nějakých potřebách: v potřebách jeho samotného, v potřebách jeho blízkých, v potřebách světa, církve, za duše v očistci – a přitom se obrací k někomu v nebi (často k některému svatému). V podstatě ta modlitba vyjadřuje naše problémy. Snažíme se slovy „informovat“ nebe, co by bylo potřebné a vhodné a co tedy my doporučujeme jejich „mimořádné pozornosti“ – co by bylo „vynikající“ pro tento svět, pro lidi, pro mě samotného nebo mé blízké, které mám rád a snažím se jim nějak „pomoci“ jejich problémy vyřešit a „nebe“ by nám v tom mohlo být nápomocno.

Někteří zbožní lidé si dokonce dají tuto práci za nás, abychom se sami ani nemuseli namáhat a své potřeby formulovat do slov – a tak v různých „užitečných“ knížkách už dostaneme tyto modlitby naformulované – pro tu nebo onu příležitost (v čas deště, v čas sucha apod.) a na nás už jen je, abychom je k nebi s důvěrou odmluvili.

Jak se ale modlí sama církev?

Jednou z nejčastějších modliteb církve je modlitba mešní, mše. Středem mše je její kánon – to je ono jádro našeho setkání, k němuž všechno směřuje a z něhož to další pak vychází. Kánon mše začíná předmlouvou – prefací. A co obsahuje preface? Tam nikde církev nevyjadřuje své starosti. Tam církev, kněz ani shromážděné společenství neřeší své problémy. Tam je v zásadě jedna hlavní myšlenka: „... svá srdce máme u Pána ... a proto ... v pravdě je důstojné a spravedlivé, dobré a spasitelné, abychom ti Bože vždy a všude vzdávali díky, abychom tě chválili a to skrze Ježíše Krista. ...“ A závěrem

preface se připojujeme k biblickému volání nebeské církve „Svatý, svatý, svatý je Pán Bůh zástupů. Nebe a země jsou plny tvé chvály. Požehnaný jenž přichází ...“

A dále se pak v kánonu uvedené myšlenky rozvíjejí. Vypravuje se o největším daru Trojice naší zemi - o Ježíši Kristu, o jeho posledním sezení se svými nejbližšími, s apoštoly při poslední večeři. A toto naše setkání slouží k tomu, abychom si tuto večeři připomněli – a chceme-li – přímo tajemným způsobem vstoupili do onoho večeřadla, do Ježíšova vykupitelského díla – do jeho daru všem lidem. Připomínáme sami sobě, že skrze Ducha svatého vytváříme s Ježíšem jediné společenství: tajemné společenství církve putující po této zemi s církví nebeskou – tedy se všemi spravedlivými od počátku světa, se všemi, kteří od nás odcházejí a touží být v blízkosti Trojice – a to vše skrze Ježíše Krista. A modlitba – ona oslavná řeč u Ježíšova stolu – u našeho oltáře - se uzavírá zvoláním: „Skrze něho (Krista) a s ním (s Kristem) a v něm (v Kristu) je tvoje všechna čest a sláva, Bože Otče všemohoucí v jednotě Ducha svatého po všechny věky věků.“ A my k tomu dodáváme – Amen.

To znamená, že my se k této řeči, kterou za nás všechny a z pověření církve pronesl kněz, my se k ní připojujeme, souhlasíme s ní, ztotožňujeme se s ní. To je ústřední modlitba církve, ale současně je to též vyprávění o největším Božím díle v dějinách všeho lidstva ve prospěch člověka, o díle a životě Ježíše Krista. Žádné strasti, žádné nařikání, žádné problémy a starosti.

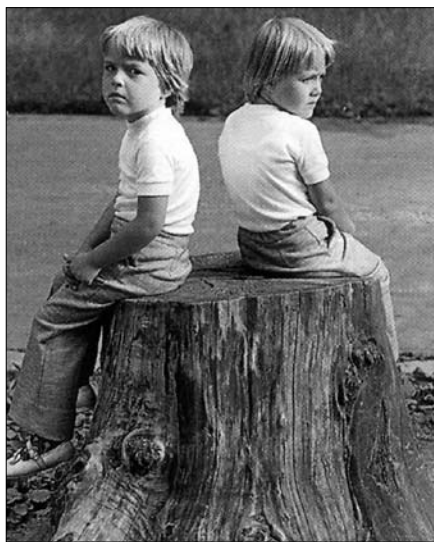

Foto: Jaroslav Majvald

Dokonce i ve dnech, kdy si církev připomíná své významné osobnosti – svaté - Pannu Marii, anděly, apoštoly – církev je předně neprosí o přímluvy, o jejich „účinkování“ v nebi v náš prospěch – ale můžeme v ty dny čist – nebo slyšet:

- Bože, jsi veliký ve svých svatých, a abychom ti spolu s nimi, především s blahoslavenou Pannou Marií, zpívali píseň chvály - nebo
- abychom tě chválili a oslavovali a aby-

chom ti také děkovali za blahoslavenou Pannu Marii – nebo

- abychom ti také děkovali, že nám posíláš své anděly – nebo

- abychom tě chválili za to, že ukazuješ svou slávu na svých svatých. Neboť velikost jejich života je tvůj dar: v jejich společenství nám dáváš vytrvalost a sílu k zápasu a s nimi nám jednou podáš nevdnoucí věnec vítězství – nebo

- neboť skrze Krista posvěcuješ svůj lid a dáváš mu své svaté; jejich obdivuhodné svědectví tvou církev ustavičně obnovuje, jejich život nám zjevuje tvou lásku.

A tak bychom mohli ve výběru příslušných pasáží z prefací pokračovat dál. To jsem vybral jen z několika málo. A samozřejmě, že pro církevní období – advent, vánoce, půst, Velikonoce – které jsou zcela zaměřeny na Ježíšovo dílo, na jeho život - to nemůže být jinak. Preface se předně věnuje těmto chvílím z Ježíšova života a jeho vítězství na Zlým a nad smrtí.

Kdy si z této modlitby církve vezmeme poučení pro svůj modlitební život?

Myslíme si snad, že „nebe“ je tak neinformované, že nebe nemá tušení a nic neví o našich starostech a ani nic neví o našich potřebách a tužbách? Nebo si myslíme, že jsme my všichni pro nebe tak nezajímaví a musíme jim neustále říkat: „Tak už si nás všimněte“? Bůh je láska a ti co jsou v nebi v blízkosti Trojice nemožou být jiní – musí být také plni lásky. To se nevztahuje jen na ty, kteří jsou „úředně“ prohlášeni za svaté, ale na všechny svaté – tedy i na ty, jejichž jména ani neznáme.

V listu Židům čteme: „Proto i my, obklopeni takovým zástupem svědků .... Vytrvejme v běhu, jak je nám uloženo, s pohledem upřeným na Ježíše, který vede naší víru od počátku až do cíle. (Žd 12,1-2 – ekumenický překlad)

Text nám nabízí dvě zásadní myšlenky:

a) My se často a sami obracíme k nebi, k některým jednotlivcům z onoho „zástupu svědků“ – a zatím nám autor listu doporučuje – „jak je nám uloženo, s pohledem upřeným na Ježíše“ - že tedy máme do svých modliteb předně zapojit Krista, na to jsme si vůbec nezvykli, to jsme ve své společné i soukromé zbožnosti jaksi pozapomněli.

b) Autor listu nám náš život staví do jiných vztahů. Jak píše - jsme obklopeni „zástupem svědků“ – totiž těch, kteří už s úspěchem z tohoto časného života přešli do radosti s Trojicí. A tyto svědci – když doplníme onen uváděný obraz ze závodíště – pak bychom dnes řekli – oni nám fandí, drží nám palce, povzbuzují nás a když se nám „daří“, tak nám i zatleskají. Proto to udělejme obráceně. Místo abychom my radili svým oblíbeným svatým, co mají zařadit, pak se předně připojme my k jejich „nebeským modlitbám“ před Trojicí – k jejich společnému děkování, slavení a chválení Trojice. *Karel Tuháček*

Milující Stvořiteli,

chceme být tvým lidem. Chceme být tvým všeobecným lidem, tvým katolickým lidem. Chceme být bratry a sestrami všem našim bratřím a sestrám, kteří jedí z jednoho chleba a pijí z jednoho kalicha, zdroje naší radosti. Nauč nás to, Duchu svatý. Pomoz nám, abychom nestáli v cestě tvému stále většímu dílu, které konáš. Pomoz nám a uč nás, abychom byli hotovi být katolíky – to znamená pro všechny. Důvěřujeme ti Pane, že jsi Pánem dějin a Pánem našich životů. Modlíme se v důvěře, že nás slyšíš a současně naši modlitbu tvoříš. Modlíme se ve jméno Ježíše, jehož Tělem jsme. Amen

Richard Rohr

DESET PARADOXNÍCH PŘIKÁZÁNÍ

Jak nalézt smysl v bláznivém světě

Kent M. Keith

– ukázka z knihy *hodně vaší pozornosti* –

Je to bláznivý svět

Nejlépe bude začít prostým připuštěním faktu, že svět je bláznivý.

Na světě je dostatek producentů potravin, aby dodali postačující množství kalorií všem lidem na planetě. Ale přesto stovky tisíc lidí každým rokem umírají hladu a více než miliarda lidí trpí znatelnou podvýživou.

Miliony lidí strádají nemocemi, jež umíme léčit. Asi 700 milionů lidí je infikováno parazity – škrkavkou, měchovcem, bičíkovcem. Země trpící chudobou si nemohou dovolit nákup vakcín, které by zabránily obrně, neštovicím, žluté zimnici, nebo distribuovat léky, jež bojují s tuberkulózou či leprou. Jen 8 milionů z 80 milionů dětí v chudých zemích je očkováno proti záškrtu, černému

Foto: Milan Cabrnock

kašli a tetanu. Odhaduje se, že 25 milionů lidí v tropických zemích osleplo v důsledku nemoci, které lze léčit. Více než 11 milionů dětí žije pod hranicí chudoby. Mezi lety 1980 až 1990 se počet dětí mladších pěti let, které žijí pod hranicí chudoby, zvýšil o 23 procenta.

Říkáme, že budoucnost závisí na našich dětech, ale netrávíme s nimi mnoho času. Čas, který rodiče prožijí smysluplně se svými dětmi, se dá denně měřit na minuty, zatímco čas věnovaný televizi se vyjadřuje v hodinách. Doufáme, že školy udělají práci, kterou neovládáme doma, ale učitelům platíme jen zlomeček toho, co platíme profesionálním sportovcům. Každým rokem vycházejí ze středních škol stovky tisíc studentů, kteří nejsou schopni ani přečíst svůj maturitní diplom.

Izolujeme naši mládež od okolního světa, uzavíráme ji do školních budov. Dáváme jí jen málo zodpovědnosti a požadujeme ji od ní ještě méně. Izolujeme ji od dospělého světa, v němž by se mohl vyvinout pocit příslušnosti a sounáležitosti.

Svět smysl nedává, ale vy smysl dáváte.

Dovolujeme mládeži se odcizit a přidávat se k partám, které jí onen pocit dávají. V osmdesátých letech dvacátého století se odhadovalo, že více než 135 000 studentů v Americe nosí do školy zbraň. A sotva odcizení a zbraně vyústí v šilené střelení ve školním kampusu, národ drží smutek.

Jsme společnost milující soudy. Ročně podáváme až 100 milionů žalob. Některé podávají jednotlivci, kteří si docela jednoduše nemyslí, že by měli být odpovědní za vlastní konání. Přestože páchají zlo, soudí se oni s ostatními, a někdy přítom i bohatou.

Lidé, kteří zrazují své manželské partnery nebo děti, i lidé, kteří vraždí, kradou, berou drogy nebo páchají jiné hrůzné činy, se stávají hvězdami televizních talk show. Někteří vydělají stovky tisíc dolarů napsáním knihy nebo prodejem svého příběhu televizi, časopisu, filmu..

Chceme, aby naše země vycházely z principu zásluh, ale častokrát je mnohem důležitější, koho znáte, než co znáte.

Tvrdíme, že jsme pro rovnost, ale rasové a etnické minority musejí za svou rovnost, již stále nedosáhly, bojovat.

Mnoho lidí se odvrátilo od lidských hodnot, které sloužily celým generacím před námi. Někteří lidé usoudili, že vše je relativní a subjektivní. Ničemu nedávají žádný smysl a potom si stěžují, že je jejich život prázdný a bez významu.

Ano, svět je bláznivý. Jestli se vám zdá, že nedává smysl, máte naprostou pravdu. On opravdu smysl nedává. Ale důležité je si nestěžovat. A nevzdávat se naděje. Jde o to: Svět nedává smysl, ale vy ho dávat můžete. Můžete si

najít svůj smysl života. A právě o tom je tato kniha. Je o hledání vlastního smyslu života v bláznivém světě.

Svět je totiž bláznivý, ale vy nikoli. Smysl života proto musíte hledat v paradoxu. „Paradox“ je myšlenka opačná rozšířenému vědomí, cosi popírající zdravý rozum, a přesto pravdivé.

Když dokážete přijmout paradoxní přikázání, osvobodíte se. Osvobodíte se od bláznivosti tohoto světa. Paradoxní přikázání mohou být vašim osobním „vyhlášením nezávislosti“. Vyvěste si je na stěnu jako připomínku své svobody. Po zbytek života můžete konat to, v co věříte, že je správné, dobré a pravdivé, protože vám to dává smysl.

Paradoxní přikázání nejsou morbidní ani pesimistická. Když činíte, co je dobré, správné a pravdivé, často se dočkáte ocenění svých zásluh. Ale když dokážete nalézt smysl života bez potlesku celého světa, jste svobodní. Máte volnost při konání věcí, které vám dávají smysl, ať už to jiní ocení, nebo ne. Máte svobodu být tím, kým skutečně jste. Máte svobodu být tím, kým jste být chtěli. Máte možnost nelézat smysl, který ostatním uniká. A když ho naleznete, najdete i štěstí hlubší, než jaké jste kdy poznali.

Nabízím vám deset paradoxních přikázání, podle nichž můžete žít.

PARADOXNÍ PŘIKÁZÁNÍ

1. Lidé jsou pošetilí sobci. Přesto je mějte rádi.
2. Když konáte dobro, lidé vás obviní ze skrytých sobeckých motivů. Přesto konejte dobro.
3. Když máte úspěch, získáte falešné přátele a skutečné nepřátele. Přesto usilujte o úspěch.
4. Na dobro, které vykonáte dnes, se zítřka zapomene. Přesto konejte dobro.
5. Upřímnost a otevřenost z vás dělá snadný terč. Přesto buďte upřímní a otevření.
6. Největší lidé s největšími myšlenkami bývají sestřeleni nejmenšími lidmi s nejmenšími myšlenkami. Přesto myslte ve velkém.
7. Lidé mají rádi outsidersy, ale následují jenom vůdce. Přesto bojujte i za outsidersy.
8. Co stavíte léta, může být zničeno přes noc. Přesto stavějte.
9. Když nabídnete pomocnou ruku, můžete se dočkat nevděku. Přesto lidem pomáhejte.
10. Dejte světu ze sebe to nejlepší – a dostanete do zubů. Přesto světu dávejte to nejlepší.

Když dokážete nalézt smysl života bez potlesku světa, jste svobodní.

Paradoxní přikázání jsou výzvou k nalezení smyslu – výzvou nalézt smysl života v bláznivém světě.

Svoboda proti strachu

Království Boží nikdy nenastolíte cestou strachu. Přijde-li skrze strach a donucení, pak to není království Boží. Bůh dovoluje a respektuje svobodu tvorů, dokonce až po vzpouru a rouhání! Prostor svobody je předpokladem ctností stejně jako hříchu. Je to veliké riziko, jež Bůh podstoupil.

Svoboda padnout je i svobodou povstat. Právě v našem selhání, v naší zkušenosti vlastní ubohosti, slabosti, prázdnoty se dostáváme ke zkušenosti Boha, který pozvedá a uzdravuje svou láskou. Můžete říct: Ale to je nebezpečné, zní to, jako kdybys ospravedlňoval hřích! Já se ale jen snažím být právě tím největším možným realistou. Spása je převráceným a překonaným hříchem, kdy Bůh rozvíjí a vzdělává naši svobodu. Svobodná vůle a svoboda svědomí jsou jádrem nauky o milosti a středem křesťanské morálky.

Richard Rohr

JAK TO BYLO S KATEŘINOU CH.

Dětský psychiatr MUDr. Petr Pöthe, léčil jednu z obětí sbormistra Kulínského.

K soudu byl pozván jako svědek.

Napsal následující článek.

Když jsem se zprávu o zproštění viny pana Bohumila Kulínského dověděl, byl jsem v mírném šoku. Celou „kauzu“ jsem totiž nesledoval jen jako běžný divák, ale i jako člověk, který jednu z „poškozených“ dívek měl možnost v těžkém období jejího života důvěrněji poznat a také léčit.

Informace o této dívce a jejím příběhu, tak jak jsem je před jedenácti lety zažil a podrobně zaznamenal, jsem se po dlouhou dobu zdráhal zveřejnit, ačkoli dívka se s nimi s veřejností prostřednictvím některých časopisů sama dělila. O vyloučení veřejnosti jsem požádal soud i toto pondělí během své svědecké výpovědi, protože si nemyslím, že kdokoli cizí má právo nahlížet do soukromí a intimity jiného člověka jenom proto, že se tento člověk měl stát obětí trestného činu. Před zraky a míněním veřejnosti jsem chtěl svoji bývalou pacientku, slečnu Karolínu Ch., ochránit i přesto, že mě ona sama lékařské mlčenlivosti zprostila. Avšak poté, co po vnesení rozsudku byla prohlášena za nevěrohodnou, údajně kvůli tomu, co mi před jedenácti lety pověděla, pochopil jsem, že žádost o vyloučení veřejnosti byla asi chybou. Veřejnost se totiž nemohla dovědět, že jsem u soudního líčení v pondělí 28. srpna jako svědek obžaloby říkal následující: Karolína Ch. přišla ke mně na podzim roku 1995 do Krizového centra Linky bezpečí, kde jsem tehdy pracoval, ve špatném psychickém stavu. Problémy se týkaly jak jejího vztahu s rodinou, tak závislého a sebe-destructivního vztahu s tehdejším přítelem. Hrozilo, že při jejich neřešení bude její zdravotní stav a možná i další život vážně ohrožen.

Karolína se mi během terapie spontánně svěřila, že byla ve dvanácti letech „znásilněna“ svým „profesorem“ v pěveckém sboru. Mělo se to stát poté, co ho sama políbila. O „znásilnění“ měla vědět a schvalovat je i „paní učitelka“, což měla být jeho matka. Celkový klinický obraz této mladé pacientky svědčil o tom, že se oběti sexuálního zneužití v dětství asi opravdu stala. Ke svému „profesorovi“ cítila smíšené pocity, z kterých v době návštěv v mé ordinaci převládaly na jednu stranu strach, na druhou stranu obdiv. Žádnou psychiatrickou poruchu ani užívání drog, které by snižovaly schopnost úsudku anebo věrohodnost Karolíny Ch., jsem u ní tehdy nezjistil.

Při své poslední návštěvě v únoru 1996 se cítila už lépe a došlo i ke stabilizaci jejich vztahů s rodiči. Terapii ukončila předčasně, mimo jiné zřejmě i proto, že z mé strany mohla cítit neterapeutický tlak na oznámení své traumatické zkušenosti s „Bohumilem“ policii. Já sám jsem o tom, že by zneužívání dalších dětí pokračovalo, informován nebyl. Ohledně oznámení události, která se měla stát před pěti či šesti lety, mě vážala jak lékařská mlčenlivost, tak i obava hraničící s jistotou, že kdybych událost, o které jsem neměl bližší informace, tehdy sám oznámil na policii, pacientka sama by vše popřela a vícekrát už by ke mně ani k žádnému jinému terapeutovi nešla. Navzdory tomuto jsem po jejím odchodu z terapie policisty kontaktoval. Ti mi potvrdili, že bez její výpovědi a informací, které mi nesdělila, nemohou udělat prakticky nic.

Při sdělování těchto informací jsem během jednání čerpal ze zdravotní dokumentace. K mému překvapení si soud tuto dokumentaci ode mne nevyžádal a ani se do ní nepodíval. Navzdory tomu, že mě sám vyzval, abych si ji s sebou přinesl k jednání. Mé překvapení však bylo mnohem větší, když jsem se dozvěděl, že Karolínu Ch. paní soudkyně prohlásila za nevěrohodnou, protože prý měnila výpovědi. Mimo jiné proto, že změnila názor na to, jestli byla znásilněna, anebo se sexuálnímu styku se svým sbormistrem podrobila dobrovolně. Pan Kulínský, který se nejdříve dušoval, že se sboristkami nic neměl, a pak přiznal, že sexuální styky s nimi měl po patnáctém roce, byl dle paní soudkyně ve svých výpovědích výzvěcně konzistentní.

Kdybych býval věděl, že soud nebude zkoumat to, zda se daný skutek stal, anebo nestal, nýbrž to, zda si dvanáctiletá dívka sexuální styk sama přála, anebo si ho dotýčný člověk či efebofíl (osoba sexuálně orientovaná na

dospívající dívky) musel vynucovat násilím, rovnou bych paní soudkyni řekl, že první možnost je více pravděpodobná než ta druhá. To, že dospívající dívky někdy svádějí své nevlastní otce, učitele nebo trenéry, je skutečnost všeobecně známá. Už méně je známé to, že oběti sexuálního zneužívání v dětství často svou výpověď mění, anebo ji dokonce odvolávají. Z výzkumů, ze studia literatury, a především ze své klinické praxe vím, že obětí násilí v dětství bere často vinu na sebe a má tendenci milovanou a obdivovanou dospělou autoritu omlouvat a očišťovat na vlastní úkor.

Věřím, že nejen já, ale kterýkoli zkušenější kolega by paní soudkyni vysvětlil i to, že děti, natož dospívající, jsou biologickými tvory, kteří mají vlastní sexuální pocity a touhy. Je to právě přirozená dětská sexualita, kterou nemorální lidé a sexuální devianti zneužívají ve svůj prospěch a s kterou šikovně manipulují tak, aby se děti cítily samy za zneužívání odpovědné a aby se staly na nich sexuálně závislými. Spolupráce či nespolutpřání dítěte či dospívajícího má tudíž malou trestněprávní hodnotu.

I proto je hranice sexuálního styku v našich zákonech určena zcela přesně a jednoznačně, a to v současnosti na patnáct let.

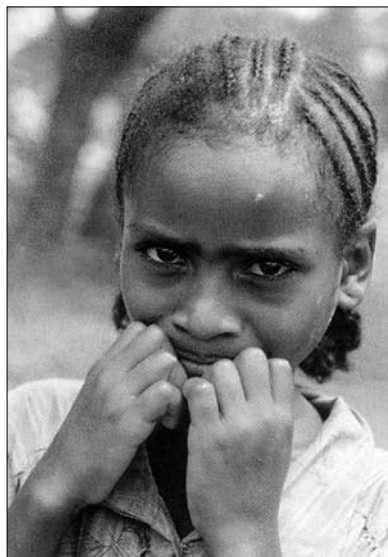
Tyto řádky však nepíšu proto, že bych chtěl dotýčnou soudkyni hanit či znevažovat. A nepíšu tyto řádky dokonce ani proto, že bych rád viděl pana Kulínského trpět ve vězeňské cele či smažit se v pekle, tak jak mu to mnoho lidí nyní přeje. Nevidím mu do svědomí a myslím, že pokud svoje světenkyně opravdu zneužíval,

mediální „humbuk“ kolem obvinění a doba strávená ve vazbě ho potrestaly už dost.

Píšu v zájmu všech současných a minulých obětí sexuálního násilí na školách, ve sportovních klubech, ve Skautu, na táborech, v dětských domovech, výchovných ústavech a všude tam, kde jsou děti svěřeny pod ochranu dospělých. Dospělých, na kterých jsou do velké míry citově a fyzicky závislé. Obracím se na ně a na jejich rodiče, pokud vůbec nějaké mají, aby se rozsudkem paní soudkyně Bimové, především jeho odůvodněním, nenechali znejistit ani zastrašit.

Chtěl bych je vyzvat, aby se proti bezpráví postavili a aby se nebáli si o něm promluvit ani před orgány činnými v trestním řízení. A aby tak pokud možno učinili hned na jeho začátku. Zabráni tak nejen novým obětem, ale i situacím, kdy mezi ubližováním a obviněním proběhne taková doba, že se z obětí udělají nevěrohodní lháři.

Petr Pöthe, dětský psychiatr, LN 1.9.2006

Foto: mgr. Jan Rychetský

AKTUALITY

Přednáška o zdraví

pondělí 11. září v 9 hod.
v Domě kultury.

BĚH TERRYHO FOXE

přispívá k boji proti rakovině
ve čtvrtek 14. září - Václavské
náměstí – 14.30 hod. zahájení
prezentace – 16.00 hod. start
handicapovaných – 16.05 hod.
start cyklistů – 16.10 hod. start
běžců a chodců

Beseda se spisovateli literatury faktu

úterý 19. září v 17 hod.
na Zámku.

XXI. setkání autorů Klubu literatury faktu

20. – 21. září na Zámku.

Setkání u restaurovaného obrazu sv. Václava
s restaurátory manžely Bergerovými,
úterý 26. září v 18 h. v kostele sv. Václava.

Svatováclavská slavnost

12.30 hod. v kostele sv. Václava slavnostní
bohoslužba, zpívá sbor Familia Cantorum
14 hod. na zámecké terase koncert
cimbálové muziky Hradišťan
s Jiřím Pavlicou, vystoupí žáci místní ZUŠ,
hry pro děti, bohaté občerstvení, vstupné
dobrovolné.

Biblická soutěž v naší farnosti, v neděli
1. října v 15 hod. v kostele sv. Václava.

Přednáška o Libanonu našeho předního
arabisty PhDr. Vlastimila Nováka,
v sobotu 14. října v 19.30 hod. na Ostrově.

BIBLICKÁ SOUTĚŽ

Náš pan biskup Dominik Duka vyhlásil
k příležitosti Roku Pisma svatého v naší die-
cézi Biblickou olympiádu. Ta má probudit
zájem o Boží slovo – z něj se učíme čerpat
moudrost do každodenního života.

V letošním kole se zaměřujeme na znalost
evangelií.

Soutěžít budeme ve tříčlenných družstvech
ve třech kategoriích (začátečníci, mírně
pokročilí a pokročilí). Nezáleží na věku, ale
na znalostech.

Své znalosti si můžete ověřit kontrolním
testem, který je k dispozici na faře a v kos-
telech.

Neváhejte se přihlásit do farního kola, kte-
ré proběhne v neděli 1.října. Přihlašovat se
mohou jednotlivci i družstva. Aby bylo mož-
né soutěž uspořádat, je potřeba alespoň dvou
soutěžících družstev v jedné kategorii. Přih-
laste se, nejpozději do 24. září v našich kos-
telích. Můžeme společně prožít hezké a zají-
mavé odpoledne.

MIKCENTRUM ve spolupráci
se Společenským centrem Nový Dvůr,
pořádá opět koncert

LACO DECZI - CELULA NEW YORK

Nový Dvůr 20. října v 19 hod.
Vstupenky: v předprodeji 140 Kč
na místě 160 Kč
MIKCENTRUM tel: 465 622 092
MUZEUM ŘEMESEL tel: 465 622 160

Dodatečně blahopřejeme Ondrovi Motyč-
kovi, žákovi 5. třídy, který se zúčastnil celostá-
tní výtvarné soutěže s názvem „Cesta dvou
bratří“. Do soutěže se přihlásilo 1397 dětí,
které byly rozděleny do dvou věkových kate-
gorií. Ondra se umístil na 27. místě.

OBRAZ SV. VÁCLAVA

Akademičtí malíři Petr a Šárka Bergerovi
dokončují restaurování obrazu sv. Václava.
Obraz se zjevil v netušené kráse a kvalitě.
Na slavnost sv. Václava 28. září už bude
obraz na svém místě. Ale přijďte se na obraz
podívat zblízka 26. září.
Autor Christian Sambach bohatě a mistrov-
sky namaloval nejen jednotlivé postavy, ale
celé pojetí obrazu se ukazuje v novém světle.
Ještě musíme vyloučit některé netušené detai-
ly celého výjevu. Zřejmě je to nekrásnější
obraz v Letohradě.

Panu Ladislavu Novotnému děkujeme za

ADOPTCE NA DÁLKU

Projekt „Adopce na dálku“ je zaměřený na
pomoc chudým indickým dětem z diecéze
Belgaum. Pomoc dětem spočívá ve sponzo-
rování jejich vzdělávání. Každému adoptova-
nému dítěti jsou ze sponzorského příspěvku
pořízeny školní pomůcky, zaplatí se mu škol-
né a cestovní výdaje. Z příspěvku děti dostá-
vají alespoň jedno plnohodnotné jídlo den-
ně a je jim poskytována základní zdravotní
péče. Minimální částka
na jedno adoptované dítě
je 5.000,- Kč na rok.

Cíl projektu:

- podpora vzdělá-
vání chudých indických
dětí, aniž by musely
opustit vlastní rodin-
né prostředí a kulturní
zázemi
- zlepšení povědomí Indů
o důležitosti vzdělání pro jejich budoucí
život
- zvýšení gramotnosti.

Naší snahou je získat co nejvíce „adoptivních
rodičů“, kteří by byli ochotni finančně pod-
porovat adoptované dítě po celou dobu jeho
základního vzdělání.

Do programu „Adopce na dálku“ jsou vybí-
ráni z nejhudších rodin chlapci a dívky ve
věku 6 a více let, jejichž rodiče nemají dosta-
tek financí na zajištění vzdělání svých dětí.
Tyto děti jsou nuceny pomáhat při zajištění
chodu domácnosti a hospodářství, aby zvýšily
příjem rodiny.

Život Boží krtem přijali

13.8. Daniel Šilar
Eliška Halbrštátová
Tereza Majvaldová
Veronika Sýkorová
David Majvald
Jáchym Slezák

Lásku, úctu a věnost si slíbili

5.8. Miroslav Kadidlo a Helena Študlová
19.8. Petr Vacek a Petra Stejskalová
Ender Oguz Tutlat a Petra Kylarová

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

22.8. Ludmilu Mikyskovou 84 let
23.8. Miroslava Novotného 34 let
25.8. Věru Bárnětovou 83 let

postavení ležení a pomoc při snímání obra-
zu a jeho opětovnému umístění. Samozřej-
mé **děkujeme manželům Bergerovým** za
jejich práci.

Naše farnost je do projektu zapojena od roku
2000 a adoptovala 8 indických dětí.

4 děvčata: Milan - 10 let, Gracy - 10 let,
Sheela - 14 let, Sylvia - 10 let
4 chlapce: Johnson - 13 let, Pradeep - 14 let,
Vishva - 6 let, Kiran - 11 let.

Pokud vám není lhostejný život chudých
indických dětí, cítíte i za ně zodpovědnost
a chcete se zapojit do programu „adopce na
dálku“, znamená to pro vás:

- zaplatit ročně minimál-
ní částku 5000,-Kč (jed-
norázově nebo formou
čtvrtletních splátek)
- a tím na dobu 1 roku
„na dálku adoptovat“ dí-
tě z Indie.

Do sponzorování se
mohou zapojit jednotliv-
ci i celé rodiny, důchod-
ci, mladé páry, studenti,
různá společenství lidí, školy, ... Svě příspěv-
ky můžete vřazovat do zapečetěných poklad-
niček na Charitě v Letohradě, v kostele na
Orlici a v Letohradě.

Velice nás těší, že lidí ochotných pomáhat
stále přibývá, a že má stále více dětí možnost
získat základní vzdělání. Věříme, že se nám
podaří vybrat dost finančních prostředků pro
„naše“ děti, aby mohly i dále studovat, aby
měly možnost jednou v budoucnu sehnat
dobré zaměstnání a byly schopny žít své
vlastní rodiny.

Všem dárcům upřímně děkujeme.

Za OCH Ústí n. Orli.: Marcela Náhlíková

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme panu Milanu Friedlovi za nádherné čtení z Druhé knihy Královské a za hudební doprovod paní Janě Kinscherové a slečně Markétě Dominikusové. Prožili jsme nevšední zážitek, řada z nás měla dojem jako bychom slyšeli něco jiného, než sami čteme.

***

Rádi přijímáme pozvání na Kunčickou pouť. Vše, i počasí, bylo opět výborné. Za vším pěkným je nejen mnoho práce, ale i obětavost a vztah. Děkujeme hasičům a všem, kteří nám opět připravili krásnou slavnost.

***

PODĚKOVÁNÍ FARNOSTI A PŘÁTELŮM ZA „ŠEDESÁTINY“

Kdyby bylo na mě, ani bych neřikal, že mám narozeniny. Ale Vy jste připravili krásnou slavnost. Děkuji za krásné přání uveřejněné v minulém Okénku. Nevypínám hruď, ale takto bych si přál sloužit. Děkuji Vám všem za Vaše další přání, za všechny dary, za vše, co jste připravili, těm, které napekly mnoho dobrot i Vám co jste připravili další pohostění. Děkuji za vtipný a veselý program. Vážím si Vaší přízně, přátelství a upřímnosti. Takové se žádnému ministroví nedostane. Děkuji, že jste přišli, žádná zábava v televizi nemá takovou úroveň. *Váš Václav Vacek*

VÝMĚNA MANŽELEK

Provokativní název televizního pořadu mi připomněl manžele středního věku, kteří za mnou před časem přišli.

Tedy pán – ten se hrnul jako velká voda a už ode dveří na mě halekal. Paní byla naopak tišší a nenápadná. Muž líčil jejich lapálie s nepřijemným sousedem a nehezké zkušenosti s lidskou závistí. Sousedské spory a třenic jsou v poradně běžné téma.

Beru si k ruce příslušnou stař občanského zákoníku a naslouchám celému příběhu. Manželé se zabývají chovem drůbeže, užitkové i okrasné. Z rozhovoru je patrné, jak pána ta práce a běhání kolem drůbeže baví a jak je našťvaný a zklamaný z chování nepřejícího souseda.

Z celé věci mi vychází, že chov věcně splňuje je limit zákona a neohrožuje vlastnická práva sousedů, ač soused je jiného názoru. Půjde zřejmě spíše o otázku osobní záštitě a řevnivosti mezi sousedy, kdy podat si ruku je bohužel to nejobtížnější...

Protože jsem původním povoláním trochu z oboru, živě se zajímám o plemena a druhy chované drůbeže. Navíc, když přede mnou sedí tak zkušený a zapálený odborník.

Foto: ing. Martina Jablonská

Webové stránky

Katolický týdeník vyhlásil soutěž o nejlepší webovou stránku farnosti. Přihlásili jsme se a přihlášku nám potvrdili. Čekali jsme, že třeba zvítězíme. Ale nic. Zjistili jsme, že jsme nebyli do soutěže ani zařazeni. Redakce Katol. týdeníku se nám omluvila za nedoplnění.

Těší nás, že naše stránky navštěvuje týdně přes 100 (někdo i víc než 180) zájemců.

Děkujeme Pavlu Vaníčkovi a ostatním za vytváření stránek.

Potřebujeme domobranu?

Prosíme vás o bdělost okolo našich kostelů. Už nám ukradli svody u orlického a kunčického kostela. Z orlického hřbitova odnášeli neznámí pachatelé pískovcovou sochu, ale Bejbin je vyplašil. Tři zloději sochu nechali, a nepoznání ujeli v červeném „žigulíku“. Další krádeže můžeme čekat. Jsme zemí, ve které se nejvíce vylupují kostely a krade se na hřbitovech.

Byla to krásná přednáška, na kterou ráda vzpomínám. Nakonec jsme zabrousili i na soutěžní výstavy a všechny možné získané trofeje a diplomy. Chovatel vysvětluje, co práce dá ta příprava drůbeže na výstavu. Náhle popadne svoji ženu kolem ramen a říká mi: „A víte, kdo všechny ty slepice, krůty, husy, perličky... koupe před výstavou ve vaně a pak jim fěnuje a načesává peří? Tady moje Anička! Tu kdybych neměl!...“

Muž pohladí ženu po tváři a ta se tím dotekem tak rozzáří, že rázem omládne o několik let. Jestli znám mezi lidmi kouzla, před nimiž tiše žasnu – tak toto je jedno z nich. Najednou je z té nenápadné paní krásná žena. To uznání a pochvala manžela ji udělaly krásnější a její tvář zrcadlila vzájemné city. Myslím, že by ji její muž za žádnou nevyměnil.

Odházejí z poradny a ještě mě stačili pozvat na svoji farmu. „Snad někdy do budoucna...“, s díkem přijímám a dívám se za nimi. Zdánlivě obyčejný manželský pár středního věku. Všední příběh. Je dobré si všimnout obyčejných lidí, jejich přímočarý život může být pro druhé větším obohacením než story našich televizních seriálů a pořadů. Tak si všimějme. Pěkné léto. *Jana Flidrová*

BĚH ČASU

Není-li v naší moci zpomalit nebo zastavit běh času fyzického, můžeme v sobě aspoň někdy vytvořit chvíli pozorného ticha a ohlédnout se nazpět na cestu, kterou jsme už prošli. Mladý člověk se takto zastavuje a ohlédá celkem málo. Zajímá ho a vábí spíše to, co je před ním, než co je za ním. Zdá se mu, a právem, že to hlavní teprve přijde, ačkoli si většinou nedovede jasně představit, co to bude, nebo co by chtěl, aby to bylo. Nejde tak o jeho budoucí zaměstnání nebo povolání: o tom může být rozhodnuto dost brzo, ať už docela z jeho vlastní vůle a volby, anebo pod větším nebo menším vlivem vůle a volby druhých. Jde o něco mnohem vážnějšího a hlubšího: o to, jak se naplní a uskuteční jakési těžko popsatelné očekávání, jakýsi slib, které jsou obsaženy v samých začátcích každého lidského života, a které v mládí skoro splývají s plností a intenzitou každého okamžiku přítomného. Je-li už každá přítomná chvíle plná půvabu a světla – což teprve budoucnost, v které se stane to hlavní, v které se teprve rozvíje a rozzáří to, co prožíváme už teď, ale ještě jako v předtuše; co mi teď třeba zčásti uniká, ale co mi nemůže uniknout docela, co je mi život dlužen, jak se říká.

Vědomí, že máme většinu života za sebou, že začínáme sestupovat ze svahu, se může dostavovat pozvolna, takřka bez otřesu, ale může nás také ohromit náhle, jako když se rozevře znenadání pod nohama propast. Něco jiného je počítat léta, odhadovat svůj věk jaksi teoreticky – a něco jiného, uvědomit si takřka ve všech nervech, ucítit celým srdcem a celou duší, že se můj čas neodvratně nachýlil. V takových chvílích se nás může zmocnit závrať; může na nás dolehnout tíha zmeškaných nebo promrhaných příležitostí a darů, spáchaných a utrpených krivd, všeho, co jsme udělal špatně nebo neudělali vůbec; může nás oblehnout pokušení, které nám našeptává, že co jsme jednou zkazili a pošpinili, ať v sobě nebo okolo sebe, zůstává zkaženo nenapravitelně a navždy.

Tomuto pokušení, snad nejvážnějšímu, s jakým jsme se v životě setkali, nutno odolávat ještě statečněji a jasnovidněji než opojení z úspěchu, z mladistvé plnosti sil.

„Nezměnitelný je náš život teprve po posledním vydechnutí,“ praví Romano Guardini; „do té chvíle může všechno, co se stalo, to nejhorší jako to nejlepší, změnit povahu. Náš život je potom tím, čím jej učiní nový postoj, který jsme k tomu zaujali. To všechno však neznámá, že ten, kdo lituje, odvrhuje sám sebe. Jakmile tak učiní, není to už lítost, nýbrž zoufalství.“

Byť by nám zbývalo sebemeně osobní budoucnosti, může být vždycky ztotožněna s nadějí. Bude se od nás ovšem čím dál tím víc žádat, - žádat až do konce – abychom více dávali, než se nám zdá, že přijímáme; abychom dovedli dávat tak, že v našem daru bude naše největší bohatství.

z knihy Jana Čepa „Poutník na zemi“

DOPISY ČTENÁŘŮ

Milá „posluhačko“,

po přečtení Vašeho příspěvku v minulém Okénku jsem měla chvíli pocit, že někdo poslal můj příběh, ale neseděl mi věk a děti. A vzhledem k tomu, že jste vyslovila přání, kdyby jen jednomu člověku Vaše zpověď pomohla, připojuji se i já se svým zážitkem a pokud i ten někomu pomůže, pak už jsme zachránily dva lidi! A za to to stojí!... Jsem daleko mladší, troufám si tvrdit dle odhadu z Vašich prožitých let v manželství. Já mám za sebou čtyři roky partnerského života a předtím dalších 7 let známosti. Dala bych ruku i hlavu za to, že znám svého muže, jeho pocity, názory, znám jeho žebříček hodnot... Do manželství jsem šla s vidinou nádherného a ničím neporušeného vztahu, hádky se nám budou vyhýbat, všechny problémy vyřešíme spolu a s nadhledem... Pak ale přijde dítě, vše se začíná točit kolem toho malého a po pár měsících, letech zjistíte, že mezi vámi a manželem vyrostla bariéra, kterou nevíte, zda zdoláte. Nemáte chuť se s ním bavit, někdy s ním jezdit, jeho názory či přání už nějak ani neslyšíte... Do toho se prolínají obyčejné každodenní starosti, neshody s rodiči žijícími ve velmi nebezpečné blízkosti...

U nás to bylo tak, že jsme jednoho dne večer sedli ke stolu, oba si řekli, že jsme se nějak jeden druhému odcizili, že se potřebujeme nadechnout a srovnat si myšlenky, své plány do budoucna, sny a přání a že by to chtělo „změnu“. Změnu však každý pochopil trochu jinak – zatímco já se odstěhovala ke své mamince a manželovi dopřála čas, který chtěl na nový nádech, dopadlo to tak, že po pár dnech jsem já cítila velkou touhu pracovat na „slepení“ vztahu, na vyřešení té manželské krize, manžel našel podporu u jiné dívky, narostla mu křídla z nově nabitě svobody a nechťel nic měnit. Během pár dnů máte před sebou člověka, kterého nepoznáváte, ubližuje vám, aniž by se vás fyzicky dotkl a bolest srdce se nedá srovnat ani se zlomenými žebry a končetinami. Zatímco vy bojujete jako lev, ten druhý je „za vodou“ a užívá si, i když víte, že tu roli nemůže hrát moc dlouho – takový přece nikdy nebyl. Všichni vám tvrdí, ať ho necháte být, že na to musí přijít sám a vy přitom víte, že jestli přestanete bojovat, on vám za pár měsíců v náručí jiné vyčte: „Ale vždyť jsi o mě vůbec nebojovala!!!“ Dojde k výčtkám, prosbám, nepoznáváte se, protože klečíte na kolenou a prosíte ho o šanci dát to vše dohromady. Ale ten člověk má nyní na prvním místě někoho jiného a za toho se teď bude práť. Co nejvíce bolelo, byla zkušenost vyzkoušet si „střídavou péči“ – zatímco doma je dítě v pohodě, od tatínka se vrací s bolestmi břicha, ptá se vás, proč s námi tatínek nebydlí, jestli nás má rád, kamkoliv jdeme, proč nejdeme s tatínkem... Na houby vám je čas, který můžete využít

pro sebe, protože většinou je dítě u tatínka na víkend a vy nemáte chuť ani se to neslušší objíždět přátele o víkendu, kdy jsou rádi, že jsou po pracovním týdnu konečně spolu. A tak chodíte po parku, sama, bolí vás každý pohled na spokojenou rodinku, na zamilovanou dvojici a vracíte se domů s tak mizernou náladou, že už vám ani čokoláda, ta milovaná pochoutka, nechutná... Všechny pokusy o vyřešení krize končí fiaskem, do manželské poradny s vámi totiž nepůjde (přece nebude poslouchat, že se má ke mně vrátit...), psychologa nepotřebuje (hodně o tom pochybuji, zvláště, když vidím jeho kruhy pod očima a pohublý obličej...) a za panem farářem nepůjde (musel by přiznat, že nechce dodržet slib a stydí se za to...). Jeden den máte náladu skvělou a dokazujete si, že to zvládnete i bez něj a druhý den jste v hluboké depresi a máte pocit, že už nikdy nic nebude normální... Myslíte si, že ten druhý je v pohodě a netušíte, že i on začíná domýšlet, co svým krokem „mimo“ způsobil, že i on se užívá a hledá cestu zpět, ale protože tuto situaci řeší poprvé, logicky neví, jak na ni. A tak každý den myslí víc a víc na svůj původní vztah a dochází mu, že ten zažitý stereotyp, který mu připadal tak fádni, mu najednou chybí, chybí mu jistota lásky, vybudovaného domova, rodinné pohody... A tak se jednoho dne stane, že když vám předává dítě zpět ze společně stráveného víkendu, je to on, kdo vysloví touhu zabožovat o vyloučení té velké bolesti a vy víte, že ho začínáte mít zpět. Máte velkou radost, chuť skočit mu do náruče a zlíbat ho, ale také vám bliká někde vzadu kontrolka, ať nezapomínáte na slova, která vám během krize řekl, na jeho chování, které odpovídá spíše pubertákovu než vyzrálé osobnosti a že musí teď zabožovat on, aby vám dokázal, že o vás opravdu stojí.

Jak to dopadlo u nás? Oba jsme si po návratu k sobě dali ještě čas uspořádat si myšlenky, „zklidnit hormony“, dát do pořádku problémy, které se způsobily odloučením. My věděli, že náš velký problém byl ve společném bydlení s rodiči a i když nás mnoho lidí nepochopilo, zvláště co se týče přestavby domku a financí v něm, našli jsme sílu najít si samostatné bydlení a začít skoro vlastně od začátku. Další problém spočíval v komunikaci, kdy jsme ztráceli chuť mluvit s tím druhým, domýšlet si a raději se na nic neptat. Oba nyní víme, že musíme pořádně zapracovat, abychom přesvědčili nejen okolí, ale hlavně sami sebe, že jsme si prošli životní krizí, která však má svůj šťastný konec a vy věříte, že nic podobného se vám již nestane. V té chvíli víte, že peníze a majetek jsou pro vás daleko méně důležité než spokojený

vztah, úsměv vašeho dítěte a láska. My již víme, že jsme náš problém řešili s velmi horkou hlavou a tím jsme způsobili bolest nejen sobě, ale i našim blízkým. Proto už chápou, proč se říká: Dvakrát měř a jednou řež, ale také vím že je velmi pravdivé: Všechno zlé je k něčemu dobré. My jsme se díky naší krizi posunuli někam, kam bychom za normálních okolností nedošli, víme, kde jsme dělali chybu a snažíme se to vši silou napravit a také nyní víme, že kdybychom udělali to, co jsme oba plánovali s horkou hlavou (rozvod, a to hned!!!), ublížili bychom si, jak nevíme jsme mohli a dnes bychom se podobali „nešťastným šafařovým dvorečkům“.

Jsem ráda, že jsme oba našli cestu zpět a že oba bojujeme na stejném břehu. A to stejné přejí všem, kteří právě v této chvíli prožívají podobný osud. Pokud se dá ještě něco zachránit, udělejte to. Neposlouchejte názory jiných, ale své srdce a rozum, vyhledejte odborníka (ať už psychologa nebo třeba pana faráře, který má s podobnými rodinnými problémy ze svého společenství zkušenosti) a hlavně všemu dejte čas. Na nic netlačte a buďte trpěliví.

Je to děsně těžké, ale většinou je to lepší než ta horká hlava.

Přejí hodně síly sobě, milé „posluhačko“ i všem, kteří bojují za svoji lásku...

první zachráněná

Foto: Stanislav Bačovský

Pan farář, pan farář, pan farář má vrabce v kapse...

Znáte to. Sedíte nad čistým listem papíru, utápíte se v pochybnostech, jestli dokázete slovy vyjádřit, co cítíte a již předem víte, jak to obyčejně dopadne. Přesto si myslím, že za jistých podmínek neplatí tvrzení o nesdělitelnosti toho, co jste zažili, co prožíváte. Z vlastní zkušenosti vím, že existuje možnost, jak druhým, bez nároků na detail, chronologickou přesnost, vyčerpávající pochopení a další „nedůležitosti“, zprostředkovat nesdělitelné (události, pocity a myšlenky, niterné otřesy duše stejně jako povznášející pocit naplněnosti) způsobem ne zcela běžným. A přitom je to jednoduché, prosté, každému dostupné. Přijímat slova s láskou, vcítit se do myšlenek s pokorou a bez omezujících pochybností. Zamilovat se bez podmínek, uvěřit svému srdci i srdci toho druhého.

Ve chvíli, kdy smolím tyto řádky, jsem v určité výhodě, která mi ale nepřináší žádné potěšení. Nejsem v církvi, takže na jedné straně nemusím brát ohledy, mohu se dopus-

tit bez obav kritického tónu a při psaní mi před očima nedefilují pohoršené obličeje rozladěných spolufarníků, na druhé straně sklízím poněkud trpké plody, které přináší trucovitá klauzura individualisty.

Jsem – pohříchu stále ještě soukromník. Věčně váhající, alibisticky lavírující mezi plností Božího příslibu v zástupu s ostatními a existenciální beznadějí, kdy se znovu a znovu tvrdošijným solitérským gestem marně pokouším vyřešit trapný pocit ze zřeknutí se intelektuální nezávislosti, „oddechnout si“ konečně od „sebe samého“ a začít už „někam patřit“. Strašná formulace, vím, ale ono je to přesně takhle. Věřím, ale po svém. To říkám často a pokaždé pocítím, že je v tom určitá póza, obava, abych si příliš nezadal, jsou v tom víc než na škvíru otevřená zadní vrátka.

Také jsem ten, který do mikrofonu na oslavách šedesátin pana faráře Václava Vacka vykoktal pár nesouvisejících vět. Už v průběhu toho krásného odpoledne a mnohem intenzivněji pak večer, když ve mně doznívaly dojmy z té nefalšované upřímnosti lidí kolem a jejich samozřejmě schopnosti „umět být spolu“, jsem nabyt přesvědčení, že dobrý úmysl nestačí, že jsem nefekl to, co jsem říci měl. Ani teď se nedočkáte obsáhlého výčtu ze života a díla oslavence. Jen několik z mého pohledu nejnaléhavějších momentů, které k Václavovi neodmyslitelně patří. Pokusím se o to s nadějí, že na moje řádky někdo své srdce skutečně použije.

Pan farář, pan farář, pan farář má vrabce v kapse... Takhle nějak jsem vnímal jako ateisticky vychovávané dítě tu prapodivnou postavu, nemoderně oblečenou, dramatickým hlasem vyprávějící těžko uvěřitelné příběhy v hodinách náboženství, které jsem k údivu svých rodičů a k posměchu svých spolužáků navštěvoval (a které brzy zrušili). Někdy moje odvaha pootevřít kostelní dveře byla odměněna pohledem na pana faráře a jeho pomocníky, jak mávají čmoudící věci jako kouzelníci z tajemných příběhů. Zvláštní figurka ten farář, byl mi k smíchu, stejně jako ostatním Pionýrem masakrovaným nešťastníkům našeho mládí.

Pak přišel vzdor a touha po jiném, nastal čas hledání, tápání, omylů a chyb. Tápání a omylů bylo nepřeberně, hledání se většinou nekonalo, protože nás nikdo naučil se ptát. Život nabral na obrátkách, cosi se měnilo, něco změnilo, ale pohled na kostel a pana faráře zůstával stejný. Nic s tím neudělal ani velebníček z našeho města, co tak rád jezdil jako „normální“ člověk na kole, ani ten z blízké vesnice, o kterém se vědělo, že odpoledne chodí na louku čutat do míče. Dokonce ani pokus o bigbítový koncert jednoho odvážlivce z blízkého okolí nedokázal pohnout se zažitou představou o katolické církvi a osobě faráře jakbysmet. Nevěřil jsem jim a zlobil jsem se na ně. Víra mě nezadržitelně přitahovala, cítil jsem potřebu něco se svým životem udělat, přitom jsem však byl bezradný, plný zklamání, že ti, kteří by mi mohli pomoci,

mávají čmoudící věci a sobecky vyprávějí své podivuhodné příběhy v tajemně vábném příšeří gotických skleníků.

Pak jsem poznal Václava. Nekázal, nepoučoval, ale naslouchal a chápal. Najednou tu byl někdo, komu se dalo říct všechno, kdo nepokládal žádnou otázku za slabomyslnou, nemravňou, zcestnou. Kdo se přiznával ke stejnému lopotnému a často bezvýslednému hledání pravdy, k pochybnostem a úletům. Byl stejný jako my a pro nás bylo nejdůležitější, že nebyl vlastník Pravdy. Netajil se tím, že Pravdu objevil, že s ní žije, a protože jsme se ptali, tak nám o ní vyprávěl. Nespěchal. Naučil nás se ptát a prožíval s námi trpělivě všechny ty křivolaké cestičky poznávání.

Naprosto zásadní kvalita Václava Vacka je v tom, že on byl a je skutečný a nefalšovaný misionář. Zatímco jeho vlastní společenství hrálo a hraje na svém církevním plácku „stále stejný fotbal“ (a remíza je předeem jasná), Václav našel a nachází odvahu k neuvěřitelně statečnému činu – oslovuje kromě svých, zpočátku často vyděšených farníků, ty nejpotřebnější. Bloudící i zbloudilé, nakažené materialistickým marasmem dnešní doby, neštítí se „duchovně promarněných“, bere i vyložené ztracené případy. Umím si představit, jak poklidná by byla pastorační v závětrí, pod ochranou a v kázni svého společenství. Neriskovat často údivem povytažené obočí církevního managementu nad formou a obsahem své péče o lidi ze světa i církve. Nebude mnoho takových, kdo by šel stejnou cestou jako Václav. Být ochoten stát při ostatních bez ohledu na zažitosti, sdílet s každým jeho jinakosti i když hrozí, že norma bude porušena, neklást si žádnou podmínku a snést nepřítel za vybočení z řady ukázněných pastýřů. O druhém takovém jsem se nikdy nedoslechl.

Nejsem katolík, ale velmi mě mrzí, jak lidé katolickou církev vnímají. Předesílám, že se k tomuto nadmíru ožehavému tématu vyslovovat nebudu. Moje názory a postřehy jsou v tomto okamžiku nedůležité. Co však budu dělat vždy a za všech okolností – vypravovat o Václavovi. Když si o něm povídám se všemi těmi církví oškálenými, zklamanými, ano, i znechucenými lidmi (a dělám to velmi často), dost krouťí hlavami, zprvu nevěří a pak nevědí, co se svým nesouhlasem a odporem udělat. A někteří říkají - tohle je ale úplně něco jiného, druzí přidávají - tohle bychom chtěli a téměř všichni se podivují nad tím, že ještě jako farář funguje.

Vzpomínám si, jak jsme se těšili a stále těšíme (napříč generacemi) na slova plná lid-

skosti, často nemytá a nečesaná, která hojila naše nevysmýčené a podvyživené duše. Pokud někdo nabyl dojmu, že tohle všechno Václav dosahoval nadbíháním, slevováním, lákáním na pohodlné cestičky a účelovým nezávazným tlacháním o pseudoprobémeh, velmi by se mýlil. Je tvrdý k sobě (někdy až přespříliš) a nabízí, chtějí-li, stejnou cestu i ostatním. Laskavě, nenásilně, jasně, ale, vyžaduje-li to situace, nekompromisně pojmenovává skutečnost. (To nejsou náhodně seskupená slova, on takhle skutečně jedná.) A navíc bonus, na který se každý těší a kterým Václav všechny dostane. Jeho ryzí potěšení a radost z jakéhokoliv „duchovního krůčku“, který se podaří. Slovo „úžasný“ je nadužíváno mnohými. Jedině Václavovi ho však věřím.

Záměrně otálím s průměrem, který se nabízá a nejspíš se mu s ohledem na pana faráře vyhnu. A protože jsem ze světa, tak použiji světský slovník. Václav pochopil, na co mnozí ani nepomysleli, „neuposlechl“, zapíkolované církevní hradby nechal za zády a ocitl se v terénu. Jak on říká – s lidima.

Nevím, nejsem historik, ale podle toho, co znám, měla a má církev (jako taková) jeden obrovský problém. Původně zbudovaná pro všechny být skutečně všech. Jsou denominace, které se o to snaží. Některé nabízejí posilovny, jiné čajovny, zažil jsem takové, co ochotně vybavovaly své potenciální ovečky „jazyky a letničním gestem“. Václav udělal tu nejjednodušší a v jeho pozici zároveň tu nejtěžší věc. Otevřel srdce, povytáhl manšestráky, zapomněl na to, že je „cinknutý svým vysvěcením“ a šel na věc. Když bylo a je zapotřebí jít cestou intelektu, není problém, i ten nejnáročnější se obejde. Pokud to nejde jinak a musí se až na zabahněné dno lidské psychiky, nastaví povýšeně zrcadlo a nemoralizuje. Pochopí a pomůže už tím, že neslibuje zázračné uzdravení. Je s námi, protože je stejný jako my. Nemám předsta-

vu o tom, jak on vnímá své ovečky. Vsadil bych na to, že má své farníky, své užužfarníky a nás ostatní. A má nás rád všechny úplně stejně, potřebuje nás, tak jako my potřebujeme jeho.

Je toho tolik, co jsem nestačil vyslovit. Ale není nač si

stěžovat. Žiji, mám své výhry a prohry, své štěstí a trápení jako ostatní. A mám Václava. Písnička, která mi občas zazní v uších, ten posměšný pokřik na někoho tak zbytečného, nedůležitého, přežitého a směšného jako je farář, zní už dlouhou dobu díky Václavovi úplně, ale úplně jinak.

Pan farář, pan farář, pan farář má vrabce v kapse...

Děkuji, Václave.

Petr Zajíček

Foto: Petr Hasal

NÁŠ ROZHOVOR

Životní příběh paní Věry Blažkové (1919) z Letohradu čp. 293 je pestrý. Zažila čtyři politické systémy – od 1. republiky, přes nacismus a komunismus až k přetechnizovanému současnému světu. Zažila velké ztráty v osobním životě. Přesto je stále usměvavá, energická, okouzující... A také zdravá! Každý den si totiž do polévky přidá lžičku čerstvého rozetřeného česneku...

Narodila jsem se jako Forchová v Kyšperku u Pavlištu, co je dnes Kovomat. V domě měl pan Pavlišta obchod a tatínek měl na levé straně hostinec. Doma jsme byly dvě děvčata, ale Zdenička ve 30. roce, když jí bylo 14 let, zemřela na následky operace slepého střeva.

V roce 1929 jsme se stěhovali k nádraží do dnešního hotelu Forche. Mladý pan Pavlišta se totiž ženil a chtěl zvětšit obchod.

Tatínek zemřel v r. 1934 – přechodil chřipku. Nikdy nestonal, pořád byl v hostinci, a tak nemohl vydržet ležet a utekl mamince z postele. No a za měsíc byl pryč. Maminka pak vedla hospodu 20 let sama. Já jsem původně chtěla být učitelkou, ale když jsme zůstaly s maminkou samy dvě, říkala mně: „Ty se vyučíš a budeš pak někde v horoucích peklech!“ Dřív se totiž mladí učitelé dávali do malých vesniček. Tak jsem zůstala doma. Šla jsem na půldruhého roku do Němce, (Jeseník, dřívější Frývaldov) na jednorodinnou rodinnou školu pro dospívající dívky a pak jsem zůstala doma a pomáhala mamince.

V 19ti letech jsem se vdala, manžel byl kantor a učil tady na měšťanské škole. Později si udelal profesuru a učil v Žamberku na gymnaziu a pak v důchodu tady na průmyslovce. Měli jsme dva syny – Václava a Jiřího. Jiřík se narodil 1947 a žije v Brně. Starší Venda, nar. 1943, byl inženýr. Chvilí bydlel s rodinou v Praze a pak se přestěhovali sem ke mně. Dělal tady v OEZ, a když jel jednou pracovně na Slovensko, tak se v autě zabil... Bylo mu 32 let a měl 2letou dceru. Bylo to hrozný, dodnes to bolí...

Maminčin bratr Josef Lauryn byl strojmistr na dráze v topírně a neměli s tetou děti. A když teta v r. 1968 zemřela, zůstal tady strýček sám, takže jsme se po 30ti letech u dráhy přestěhovali sem. Strýček byl moc hodnej člověk, tenkrát zrovna nějak marodil, takže tady nemohl zůstat sám. Za čtyři roky po přestěhování zemřel manžel, bylo mu 68 let. Já byla dlouho doma s dětmi, manžel nechtěl, abych šla dělat. Ale když šli hoši študovat, tak už jsem musela - kvůli financím. 5 roků jsem prodávala v Kovomate, jenže to nebyl regálový prodej jako dnes,

ale pro všechno jsme museli běhat na dvůr nebo na půdu. A mně vám začaly tak strašně bolet nohy, že jsem si sehnala práci v osobní pokladně na dráze. Tam jsem byla 15 let a moc se mně tam líbilo, protože jsem byla mezi lidma, jak jsem byla zvyklá z hostince.

Hospoda

V hospodě jsem byla celý mládí a ještě pět let po vdavkách, než jsme měli děti. Mívali jsme vrchního, číšníka a tři děvčata, která u nás byla obvykle až do doby, kdy se vdala. Říkaly, že maminka je jako jejich maminka a nespěchaly od nás pryč. Pomáhala ještě babička a já. A když tatínek umřel, převzala všechno maminka. Byla to ohromná žena, víte? Kolikrát mě teď napadne, jak to mohla zvládnout... Ráno vstávala v 6 hodin a po půlnoci šla spát – denodenně. Neexistoval den volna, ani na Štědrý den, to k nám v 9 večer chodili lidi a čekali u nás na půlnocní. Zkrátka služba lidem. Já chodila s Věrkou Ruprechtovou do školy a naše maminky

měly podobný osud – byly vdovy a sloužily lidem v hospodě.

Chodilo se k nám na obědy, poněvíc lidí ze dráhy. U nás byla poctivá domácí strava – všechno se dělalo ručně – nebyly polotovary ani roboty. Oběd stál 6,- korun a byla v tom polévka, druhé jídlo a moučník. Obvykle jsme vařili troje masa, denně čerstvý knedlík se dělal, (tuhle práci jsem neměla v oblíbeně), denně nějaký moučník, každý týden jsme dělali domácí nudle, maminka nakládala dva soudky zelí, kompoty jsme zavářeli... Prostě všechno jsme si dělali sami. Dneska vařit je proti tomu pohádka. Lidem u nás chutnalo a opili u nás nebyli. Tatínek to nesnášel. Když někdo takový přišel, tak mu tatínek uvařil kafe a řekl: „Běžte si tam, kde jste si nakoupil!“ To víte, taky to nešlo samo od sebe, rodičům dalo práci, než si lidi zvykli, že to je slušný podnik a ne žádná putyka. Když to tatínek koupil, tak tady byli chlapi zvyklí celou noc hrát karty. Jenže tatínek měl rád klid, a navíc jsme měli 10 pokojů, kde spa-

li hostě, takže než si na to lidi zvykli, musel tatínek kolikrát někoho vyhodit. A maminka šla pak, co se týče úrovně podniku, v tatínkových šlépějích.

Mladý lidi dřív do hospody vůbec nechodili – neměli peníze. Nanejvýš si někdo dal u pultu limonádu za 80 halířů, vypil to a šel... A pak bylo dobrý, že tady i v noci chodil na pochůzky četník nebo policajt s vlčákem, a vždycky se maminky ptaly, jestli je všechno v pořádku. Dnes by sama žena nemohla mít hospodu, ale dřív byl mnohem větší klid. Muselo se o půlnoci všude zavírat. Maminka měla povoleno zavírat ve čtvrt na jednu, protože přijížděl od Hradce vlak a někdy přijeli ještě lidi na pokoj. Mokrát se stalo, že všechno bylo obsazený, tak když to byl známý host, maminka mu ustlala na kanapátku v lokále nebo na biliáru – dala mu dospodu matraci, peřinu a on byl rád, že je rád – kampak by šel v noci?

Každý týden se bílilo prádlo. Čistota je totiž základem hospody. Proto měla maminka tolik děvčat na pomoc, a proto k nám lidi rádi chodili. V sobotu se namáčelo, v neděli bílilo a v pondělí se pralo. Ono u nádraží vždycky bylo plno sazí od lokomotiv, takže jsme nejdřív bílili a pak teprv vyvářeli a prali, a než byl mandl, tak ještě žehlili. Prádlu, a vlastně všemu, se věnovala velká pozornost, pokojská měla celý týden co dělat. Každý týden jsme myli sklepy, dvorek se zametal a před domem se zametalo každý den – to byla vizitka majitele.

Ve středu k nám chodili živnostníci. Páni hráli mariáš a paní seděly vzadu v lokálku a každá měla nějakou ruční práci a povídaly. My jsme udělaly na středu vždycky nějaký dobrý moučník... Všechno bylo takové poklidné, domácí, sousedské... Život se od té doby tolik změnil...

Život na náměstí

Samozřejmě pamatuju všechny Židy, co tady žili před válkou. S mnoha jejich dětmi jsem kamarádila a všechno to byli hodný lidi. Byli naprosto srostlí s místním životem, ničím se neoddělovali. Pan Saxl byl třeba v Sokole, v pěveckém sboru. Pan Hlaváč daroval oponu do dvorany. Divadlo se tady vůbec hodně hrálo. Kolár byl tehdy velmi činný, byly dvě party a vždycky jedna hrála a druhá nacvičovala, takže každé dva měsíce se hrálo divadlo. Byla jiná doba, lidi měli čas. Prvních mých 20 let, to byly krásné časy...

Jako malá jsem si nejraději hrála s panenkou u kašny před muzeem, (dnes je v parku). Maminka na mě viděla z okna, tak neměla strach a já si stavěla bábovičky z jemného písku, který se držel v rigolech po náměstí. Občas projel koníček nebo nějaký vesničan

s kravkou... Prostě idylka... První auto měl pan hrabě a doktor Kovalský. Pak Libichovi a Peřinovi. A někdy v neděli dal pan Peřina do toho nákladáčku lavice, vzal své děti, manžele Krčmařikovy, nás a ještě nějaký známý a jeli jsme třeba do Litic, na Žampach, atd.

Když se šlo po městě, před každým obchodem byly lavice nebo židle a paní z obchodů, když měly volno, tam seděly a háčkovaly nebo pletly. Židé i ostatní živnostníci byli velice šetrní, i když měli peníze, pořád pamatovali na zadní kolečka. Pamatuji se, že jednou jsme šly s maminkou a viděly, jak paní Ledererová spravuje kapesníček za 50 halířů. Maminka se tenkrát divila: „Vy spravujete kapesník?“ A ona jí odpovíděla: „To se musí šetřit...“ Lidi si všeho víc vážili...

Jako malá jsem také chodila s babičkou každý týden ke starému panu Venclovi do zahrádky. Babička milovala kytky a já jsem to po ní zdědila. Babička už nemohla moc chodit, tak jsme chodili po kolejkách, protože to bylo nejbližší, i když to bylo zakázané. Babička měla takovou skládací stoličku, a když nemohla, tak si chvíli sedla a pak jsme zase šli dál a pak si zase chvíli sedla a takhle až k Venclovi. Tam si prohlídla kytky, něco nakoupila a spokojeny jsme šly zpátky...

Válka

Za války jsme měli strach. Každý druhý den byly vyvěšovány červené plakáty se jmény popravených lidí. Každou chvíli se něco stalo a dneska už ani není pochopitelné, že jsme se báli o holý život...

Ke konci války už maminka nemohla pronajmát pokoje, protože Němci tam měli svůj štáb. Nejdrív to bylo vostrý, ale když přišli Rakušáci, tak napětí polevilo. Z Rakušáků jsme strach neměli, dokonce na nich bylo vidět, že jsou proti Hitlerovi.

Vendovi byly tenkrát dva roky a my jsme mu zrovna šili velkýho medvěda. Maminka sehnala někde stříh, obarvili jsme kus dyfťny nahnědo a šili jsme medvěda. Jeden Rakušák si přišel do kuchyně pro klíč od pokoje, a když uviděl toho medvěda, tak se mu v očích objevily slzy. Prý má doma také malého hochu.

Ke konci války musela mít maminka dva pokoje volné pro německé civilisty, kteří utíkali ze Slezska. Němci jim tady poskytovali nocleh a druhý den museli dál. Oni se hrozně báli Rusů a prchali před nimi na západ. Jako dnes vidím hrozný obraz - přišla žena s kočárkem, na kterém vezla celý svůj majetek a ještě děcko, a ten kočárek měl jen tři kolečka. Všichni byli zbídačení a ošuntělí... No a po převratu tyhle prchající německé civilisty zavírali do Matoušovy továrny tady naproti. Co se s nima pak stalo, nevím. Říkalo se, že dost lidí tam zemřelo...

Rusové a Němci se střetli u dnešní benzínky. Střílelo se, dokonce i my u nádraží jsme měli prostřelené okno, ale na to, kolik tady bylo vojáků, si říkám, že to nebylo tak zlé... Když byl na konci války převrát a všude

plno Němců, to jsme měli strach. Já jsem šla s malým Vendou na týden ke strýčkovi do města, protože když hotel obsadili Rusové, bylo to ještě horší.

No a do třetice tam měla maminka třetí armádu: to byli naši vojáci - ti hlídali nádraží a chytali naše lidi, který rabovali a kradli majetky Němců, uprchnuvších před Rusy. Vojáci a četníci tady ty lidi zadržovali a lup, který jim zabavili, dávali do jedné místnosti na dráze.

Po válce

Po válce udělali dole z hotelu drážní kantýnu, nahoře pak bylo ředitelství hradeckých drah. Dlouho to ale nebylo, a hotel zabral RaJ. Maminka byla již v důchodovém věku, nemusela pracovat. Z milosti dostala u púdy dva pokojíky bez příslušenství. Voda a WC byly v I. poschodí. V těchto podmínkách jsem maminku nenechala a vzala ji k nám - bydleli jsme nedaleko, ve spojitelném domě, co byl dnes veteránův dr. Malínek. Jelikož byla živnostnice, nedostala žádný důchod. Po soudním řízení jí bylo dáno 150 korun a nemocenská. Maminka nikdy nenařikala, ale trápilo ji to vnitřně. Celý život pilně pracovala a teď nemohla vnoučatům koupit ani maličkost. (Předválečné peníze byly na vázném vkladě a z toho nezůstalo nic.) Až dnes chápu její bolest.

Po válce jsme museli hodně šetřit, bylo nás pět na manželův plat. Byly to však nejkrásnější roky mého života. Teprve jsem si maminky užila, protože v hospodě nikdy nebyl čas. Maminka hodně šila a přešívala mně věci na děti, já zas pletla a vařila. V sobotu k nám chodila maminčina známá, paní Tykmanová. Já upekla buchty nebo nějaký ten moučník, uvařila kafičko a pak jsme všechny pletly nebo háčkovaly. Říkaly jsme tomu „sobotní vlnaklub“ a bylo nám dobře.

Když maminka v r. 1957 ve věku 70 let zemřela, hledala jsem práci, protože se mi stýskalo po lidech a také proto, že kluci dospívali a stáli více peněz a nešlo to již z jednoho platu utáhnout. Prodávala jsem 5 let v Kovomatu a pak jsem byla 15 let na dráze v osobní pokladně.

Milovala jsem přírodu a manžel též. Chodili jsme rádi na výlety po vlastech českých. Vlakem a pak pěšky. Každý kopec jsme zlezli i hradu jsme prošli.

Do důchodu jsem šla v 58 letech a měla jsem hodně práce. Strýček, o kterého jsem se 15 let starala, se dožil 92 let, snacha zůstala po smrti syna ještě 12 let tady, než vnučka dorostla. Na starost jsem měla celý dům, s vnučkou jsem chodila do školky neb snacha zde učila a musela být v práci. No a pak zahrada, moje láska, kterou jsem zdědila po babičce.

Teď jsem, díky Bohu, zdravá, jezdím na společné zájezdy s důchodci i s dráhou, pracuji na zahrádce a také s přítelkyní jezdíme trochu poznávat jiné národy. Zkrátka, doháním, co jsem dřív nestihla nebo nemohla. Jen by ten život neměl tak rychle utíkat... /M

„Skautské ideály mění svět...“, zpívá se u táborových ohňů. A svět se mění ve své lidské podstatě jen ztěžka. Dostát skautským ideálům není totiž jednoduché, jsou to jedny z nejvyšších ideálů v životě člověka. I o tom jsme mluvili s Maruškou Jurenkovou (24), studentkou Fakulty sociální práce v Brně a vedoucí 2.roje světlušek.

O skautských ideálech píše A.B.Svojsík: „Snažil jsem se utvářeti v táborech tuhou školu života cvičením, tělesnou prací, zdravým primitivismem, sebevýchovou i výchovou vzájemnou, hledáním vlastních cest, probíjením se vlastními silami. Výsledky dosažené ukázaly, že usilovná činnost, zkušenosti a zvyk přinášeti oběti nejjistěji budují charakter a přinášejí jeho nejkrásnější plod, vrcholný cíl skautingu – návyk nenáročné služby na prospěch bližního, národa i veškerého lidstva... Snažil jsem se o politickou nestrannost výchovy, aby každý mohl jednou svobodně rozhodovat o svém přesvědčení. I kdybych snad byl politicky činným, přál bych také odpůrcům lidí nejlepší...“

Myslíš, že Svojsíkovy ideály stále platí?

Zní to moc dobře. Ideál je stále stejný, ale tím, že se mění doba, která má jiné nároky na děti, musíme hledat nové cesty, jak k tomuto ideálu docházet. Jsme v době, kdy hledáme, jak některé věci dělat jinak. Jak směřovat ke Svojsíkovu ideálu, aby to děti táhlo a neodrazovalo... Děti dnes nejsou moc zvyklé na práci, odříkání, poslušnost vůči autoritě. Asi v žádné době to nebylo ideální, ale je fakt, že dřív si děti všeho více vážily. Dnes je příliš velká nabídka zájmových aktivit všeho druhu, a když my pak po nich vedle zájmového programu ještě chceme, aby šly do lesa na dřevo a pořezaly ho nebo pomáhaly v kuchyni, tak jsme ti „špatní“, protože jinde to po nich nechtějí. Děti jsou dnes – všeobecně řečeno – jiné než před 10 lety. Přes rok mají často nabitý program, takže jsou zvyklé, že se pořád děje něco, co je předem jasně naplá-

nované a nalinkované, a když pak na táboře mají třeba polední klid, nevědí, co dělat, jak se zabavit...

Každý mladý člověk hledá, někdo má sport, jiný hudbu nebo knihy, každý má svůj způsob, jak poznává svět kolem sebe. Skauting by měl poskytovat širší prostor než jednotlivé záliby, protože skauting - v ideálním případě - není záliba, ale životní styl. Připadá mně, že je dnes vnímán spíše jako jeden ze zájmových kroužků, ale měl by být něčím víc.

Jak dlouho skautuješ?

Rodiče mě přihlásili hned po revoluci, to jsem byla ve druhé třídě. Do vedení mezi světlušky jsem přišla asi v 17ti letech, když jsem pochopila, že je to potřeba, protože se jim nemá kdo věnovat. Vedení tohoto roje jsem se ujala před 4 roky. Zajistit vedoucí pro světlušky je vždycky trochu problém, protože málokomu se chce odejít z prostředí svých vrstevníků u skautského oddílu k menším dětem. Rozumím tomu, protože sama jsem si tímto rozhodováním prošla, ale musím říct, že nebát se udělat tento krok, stojí za to. Práce se světluškami je docela vděčná, obohacující - menší děti umějí dát najevo, co se jim líbí a co ne, jsou bezprostřední, dokáží ocenit naši snahu a být s nimi je pak velká radost.

Co pro tebe skauting znamená?

Hodně. Přátelství, kamarádství, samostatnost. Díky vedení roje jsem poznala spoustu svých slabín, a mohla jsem se tak postupně učit dalším věcem, důležitým nejen pro práci v oddíle, ale i pro život. Skauting mi dával velkou náplň jako dítěti a dělá mi radost i teď.

Na táboře si člověk asi víc než jindy uvědomí svoji závislost na přírodě. Čím je ti příroda?

Mám dojem, že jako lidstvo se přírodě mnohdy vzdalujeme, zapomněli jsme, jak je pro nás důležitá. Na táboře si člověk uvědomí, jak je všechno vzácné, co obnáší třeba teplo - doma otočíme knoflíkem, ale v lese musíme přinést dřevo, nasekat ho... V přírodě se člověk pročistí, přijde na jiné myšlenky. Na táboře je únava úplně jiná než třeba ve škole, a tuhle únavu mám mnohem raději než tu, která přichází po několika hodinách strávených před obrazovkou počítače. Těším se na okamžiky u ohně, kdy jsme všichni spolu, roští praská, jiskry létají vysoko a les voní. Vnímám to a vážím si toho...

Na co se těšíš?

Teď se těším na manželská setkání, kde budu pečovat o nejstarší dívky a docela se už těším i na školu, která mi přinese zase něco nového a zajímavého, a taky vnese větší řád do mých všedních dnů. Doma jsem moc ráda, vážím si toho, co v rodině mám - vždycky se sem ráda vracím a ráda jsem teď doma pobyla delší čas než během školního roku. Teď už se ale těším na brněnské přátele a musím přiznat, že i ta školní lavice mě už docela láká.

Děkujeme za rozhovor.

/M

Pec pod Sněžkou

„30.října 1947 jsem se připravovala na cestu do Státní dětské ozdravovny v Peci. Byl příšerný den - chmurno, deštivo a nevlídno, jako v mé duši. Nic mě netěšilo, vzpomínala jsem na žňový útulek ve slunečném vlnném Vestci.

Když jsem přijela autobusem do Pece, místní učitel mi ukázal kdesi v oblacích svítící chatu, která se měla stát mým dočasným domovem. Všude vysoké stěny a na nich světléka, nikde ani noha...V duchu jsem si říkala: „Kams to holka vlezla! Jak jen ti lidé zde mohou žít, když jeden ke druhému to mají kilometr?“ Než jsem došplhala k chatě Červená Karkulka, nabyla jsem přesvědčení, že tohle není prostředí pro děti a že druhý den jedu zpátky do Kyšperka.

Další den jsem se seznámila s chodem ozdravovny, vyfasovala jsem skupinu malých děvčat 6-10 let. Po měsíci si sestra Marie pochroumala nohu a někdo musel převzít její skupinu - nejstarší chlapce. Ředitel zjistil, že jsem natolik energická, že ty kluky zvládnou, a že se mám nastěhovat do Čertice k velkým klukům. Bránila jsem se, že je nezvládnou, ale nebylo to nic platné. Kluci byli bezvadní a nejraději jsem měla Míru Kotlase a Zdeňka Vavrouška z Havlíčkova Brodu, se kterými se dodnes navštěvujeme. Byli z domova velice dobře vychovaní, nikdy mě nenechali nosit nic těžkého, a když jsem na kluky prala, chodili máchat a věšet prádlo.

Jednou přijela maminka se sestrou za mnou do Pece. Maminka nebyla nadšená, že jsem opět u dětí a v místě, kde jsou jen rekreanti a chlapi od lanovky. Říkala mně: „Holka, koukej kolik ti je roků, tady mezi rekreanty se nevdáš a já nechci, abys zůstala svobodná.“ Vlastička zůstala se mnou a maminka odjela domů. Zrovna přišli chlapi, a že si do své trojice vezmou Vlastičku. Nemohla mít lepší partáky, a tak chodili všude spolu a nic jim nevadilo, když na ně chlapi z hospody pokřikovali: „Běda mužům, kterým žena vládne!“

Jednou před velikonoce jsem šla s chlapi na výšlap směr Pražská bouda. Po cestě zpět jsem uviděla krásný dlouhý sněžný rigolek mezi stromy. Sníh byl už všude roztrátý, jen mezi stromy se držel. Měla jsem na sobě vlněné šaty zelenohnědě kárované, na nohách pěkné sportovní polobotky, co mi dělal tatínek, a v nich zelené podkolenky. Povídám: „Kluci, já to zkusím po botách sjet.“ Sjela jsem bez úrazu a za mnou též moji svěřenci, občasná jízda po zádech nás ale neminula. Kluci chválili, že to bylo dokonalé, ale co čert nechtěl, když jsme se vrátili, před chatou právě rozmlouval pan ředitel s mládeží. Když nás viděl, povídá: „Hleďte,

tak vypadá vedoucí od chlapců - rozčuchaná, mokrá, špinavá a dokonce má nohy jak vodník!“ Teprve teď jsem zjistila, že mi praskly gumičky u podkolenek, které pletla maminka, takže je mám spadlé až u bot, a navíc že pustily zelenou barvu. Když ale člověk chce

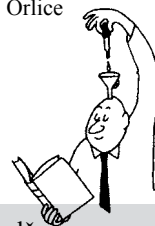
být s dětmi rovný, musí občas udělat něco, co děti dělávají. A já přes všechnu starost o ně jsem byla mladá holka, žádná zkonstatělá kantorka. Pan ředitel to naštěstí bral s humorem, byl to dobrý vychovatel. Škoda, že jsem tam nezůstala, ale asi bych se opravdu nevdala a byla by ze mě stará divná ženská. Po Peci se mi dlouho stýskalo... Naštěstí se ale můžu každý rok těšit na setkání s Mirkem a Zdeňkem, které mi pomáhá žít v pohodě a radosti...“

Marie Holubová, Letohrad

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

sobota 16.9.	19 h. Lukavice
neděle 17.9.	25. v mezidobí
diecézní sbírka na církevní školství	
7.15 h. Letohrad	Iz 50,5-9a
8.45 h. Mistrovice	Ž 116
10.15 h. Orlice	Jak 2,14-18 Mk 8,27-35
sobota 23.9.	19 h. Mistrovice
neděle 24.9.	26. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Mdr 2,12a. 17-20
8.45 h. Lukavice	Ž 54
10.15 h. Orlice	Jak 3,16-4,3 Mk 9,30-37
čtvrtek	Slavnost sv. Václava hlavního patrona českého národa
12.30 h. Letohrad	Mdr 6,9-21 1 Kron 29 1 Petr 1,36-2,21-24 Mt 16,24-27
sobota 30.9.	18 h. Lukavice
neděle 1.10.	27. v mezidobí
posvícení v Mistrovicích a Červené	
7.15 h. Letohrad	Nm 11,25-29
8.45 h. Mistrovice	Ž 19
10.15 h. Orlice	Jak 5,1-6
11.45 h. Červená	Mk 9,38-48
sobota 7.10.	18 h. Mistrovice
neděle 8.10.	28. v mezidobí
posvícení v Lukavici	
7.15 h. Letohrad	Gn 2,18-24
8.45 h. Lukavice	Ž 128
10.15 h. Orlice	Žid 2,9-12 Mk 10,2-16

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741